

Tesanüd ve İttihad-ı Hakiki

Bu konuyu anlamaya bir deneyle başlayalım. Elinize beyaz bir kağıt alın ve üç ayrı yerine "1" rakamı yazıp çevrenizdekilere kağıtta ne yazılı olduğunu sorun. "Üç adet bir!" dışında bir cevap beklentiniz var mı? Sonra rakamları birbirlerine yaklaştırın.... Sonra yavaş yavaş rakamların iyice birbirlerine yaklaştırın. Her seferinde cevap değişmeyecektir.

Ta ki, bu üç rakamı yan yana yazıncaya kadar. Yan yana yazılmış üç biri gören ve okuma yazması olan herkesin cevabı "yüz on bir" olacaktır. Rakamların adedi değişmediği, yazılış şekli değişmediği, yazıldıkları sayfa değişmediği halde ifade ettikleri değer üçten yüz on bire yükselmiş, değeri kat kat artmıştır. Peki nedir, bunun gerisindeki sır? "İhlas Risalesi"nin "sırr-ı adediyyet" dediği gerçek bu rakamların lisanı ile yaşanmaktadır. Onların yan yana gelmelerinden, omuz omuza vermelerinden bir güç doğmakta ve bu güç ayrı ayrı değerlerin toplamından daha yüksek bir değer ifade etmektedir. Aynı durum yan yana getirilen ikiler, üçler, dörtler, bütün rakamlarda gözlenir. Bir araya getirilen değerlerin ifade ettiği sonucun ayrı ayrı değerlerin toplamından yüksek olması haline sinerji denmekte ve tıpta da pek çok tezahürleri görülmektedir.

Özellikle ilaçlarla ilgili bir bilim dalı olan farmakolojinin önemli konularındandır. Mesela, gentamisin içeren bir ilaçla aldığınız netice ayrı bir değer olarak 5'le ifade edilsin prokain penisilin içeren ilaçla alınacak neticede 6 olsun. Her iki ilaç bir arada verildiğinde beklenen sonuç $6+5=11$ iken 15 gibi bir sonuçla karşılaşırız. Bu da ilaçların birbirleri ile "sinerjik etki gösterdikleri" şeklinde ifade edilir. Yani varlıklar aleminde, kainatın çarklarının dönüşünde her zaman "iki kere iki dört" etmemektedir. Matematiğin kesinliği ve basit kuralları ile rahatça çözümlenebilen bir Pisagor aleminde yaşama lüksüne sahip değiliz. Matematiğin dünyasında bile bir adediyyet sırrı var. Yan yana gelen üç birden biri yüz, biri on kıymetine yükselirken, biri de aynı değerinde kalıyor. Ancak hangisi yüz, hangisi on, hangisi bir bunun bir önemi kalmıyor. Benlik, şahsiyet bütün içinde eriyor ve "biz"e dönüşmenin muhteşem gücüne mazhar oluyor. O yüzden yan yana yazılmış üç biri yüz on bir şeklinde okuyanlar, hangi "bir" in nereye yazıldığını sormak ihtiyacı hissetmiyorlar. Çünkü ayrı ayrı üç rakam artık bir bütüne dönüşmüş, bütünde erimiş ve biri eritip yüze dönüşmüşlerdir.

Rakamlardaki bu adediyyet sırrı ve farmakolojideki sinerjik etki, sosyal hayata "sırr-ı uhuvvet" şeklinde yansımaktadır. Halık-ı Rahim'in emrine uyarak kardeşlik duyguları ile bir araya gelenler benlik sınırlarını silip, bütün kardeşlerin teşkil ettiği şahs-ı manevi hesabına şahsi arzularından, hedeflerinden ve menfaatlerinden vazgeçerler. Artık bütün hedefler, maksatlar şahs-ı manevinin hesabına işleyecektir. Fertlerin, tek tek unsurların değil, bedenün gözetildiği bir hayat tarzı ile "biz" in "O" na dönme serüveninde fedakarane bir hal gözlenir. Bedendeki göze, kulağa, karaciğere, kalbe yani tek tek organlara bakıldığında bunları teşkil eden hücreler değil, bütün öne çıkar. Bize gösterilen bir göz için "Bu nedir?" sorusuna "şu kadar sinir hücrelerinin birkaç milyar silindir ve bu kadar milyar konik hücrenin bir arada yer aldığı bir organ" cevabını vermeyiz. Cevap çok basit ve tektir: "Göz!" Çünkü organı teşkil eden tüm hücreler ahenk içinde, ferdi

özelliklerini ön plana çıkarmadan ve bütünde adeta eriyerek muhteşem özellikleri olan bir organ haline gelirler. Sonra, tek tek organların bir araya gelerek teşkil ettiği beden de aynı özellikleri sergiler. “Bu kim?” sorusunun cevabı olan “Ahmet, Hasan, Yusuf, Harun...” gibi cevaplarda bu şahısların herhangi bir organı ön plana çıkmaz. Mesela, gözleri çok güzel olan bir şahısta bu güzellik ancak bedenin bütünlüğü içinde ortaya çıkar. En güzel göz bile bedeninden ayrıldığında bütün cazibesini yitirir. Aslında güzel olan bedendir, organların ahenk ve bütünlük içinde teşkil ettiği muhteşem organizasyondur. Organlar, bedende büyük bir yardımlaşma, dayanışma ve uyum örneği sergileyerek benlik ve kendine ait özellikleri sergilemekten sıyrılırlar. “İnsan” adını alarak varlıkların en mükemmeli, en şerefisi olma konumuna yükselirler. Benlikten sıyrılma, menfaatlerin bene değil bize yönelik olması hali sürtüşmeleri de ortadan kaldırır. Bu her organı, her unsuru ile uyum ve ahenk içerisinde olma halinin en güzeli örneği de bedendir. Yine İhlas Risalesi’nde, “İnsanın bir eli diğer eline rekabet etmez, bir gözü bir gözünü tenkit etmez, dili kulağına itiraz etmez, kalp ruhun ayıbını görmez. Belki birbirinin noksanını ikmal eder, kusurunu örter, ihtiyacına yardım eder, vazifesine muavenet eder. Yoksa o vücud-u insanın hayatı söner, ruhu kaçır, cismi de dağılır.” şeklinde ifade edilen bu durum, muhteşem bir ahengin ifadesidir. Bu ahenk bozulduğunda; ellerde, kollarda istemsiz ve düzensiz hareketler, kalbin ritminde bozukluklar, ağrılar, huzursuzluklar, bozuk ahengin sonucu fazlaca üreyen hücrelerin oluşturduğu tümörler, genetik ritmin bozukluğundan kaynaklanan kanserler gibi pek çok hastalık baş gösterir.

Zaten tıbbi ve felsefi pek çok ekolde, hastalıkların ortaya çıkışının beden ritminin, genel ahenk uyumunun bozulmasına bağlı olduğuna inanılır. Özellikle Uzakdoğu tıbbının Çin ve Hint kültürünün hastalıklara bakışındaki ve tedavi yaklaşımını oturttuğu temel felsefe, kainatın genel ritmine uyum etrafında şekillenmiştir. Bu ritimden uzaklaşma maddi ve manevi hastalıkları beraberinde getirecek, bedenen ve ruhen bir uyumsuzluk hali yaşanacaktır. Çözüm yolu ise kişinin kendini tekrar bu ritmin ahengine kaptırması ile olur. Modern tıbbın yaklaşımları da genel olarak bu yaklaşımdan çok uzak değildir. Aynı durum bir fabrikada, bir makinede, biyolojide, matematikte, fizikte, sosyal yaşantıda dolayısı ile hayatın her anında her safhasında ve her mekanında geçerlidir. Her problemin, arızanın, kazanın, hastalığın, savaşın gerisinde bir uyumsuzluk problemi ve dayanışma sıkıntısı hep gözlenir.

Aslında kainat muhteşem bir harmoni, büyük bir orkestra gibidir. Her tarafı kuşatan musîka-i İlahi’nin ritmi ve ahengine zerrelere gezegenlere, güneşlere kadar kısaca her şey, kendini kaptırılmış, kendinden geçmiş, benliğinden sıyrılmış, muhteşem melodinin bir parçası olmuştur. Bu akıl olmaz uyum, sonsuz ahenktir mevcudatın kemali. Bu ritme sinek vızıltılarıyla, şimşek gürültüleriyle, güneş gece ve gündüzüyle katılır. Rükûda, kıyamda, secdede melekler ve bunların hepsini namazıyla besteleyen mü’min katılır. Kâbe’de başlayan nağmeler dalga dalga dünyaya yayılır. Aynı ritme galaksiler ve milyarlarca ışık yılı uzaktan koşturarak yetişen yıldızlar katılır. Artık muhteşem kainat orkestrasının kalbi titreten ve kalp kulağını sağır edercesine şiddetli ve bir o kadar da ahenkli ve mest edici melodisi her tarafı sarar. Artık her şey tektir, bütündür, farklılıklar, ayrı melodiler ortadan kalmıştır.

Şimdi gözlerinizi kapatın. Kesretten, teşahhusattan, benlikten, farklılıklardan sıyrılın. Üzüntüleri, sınırları, kırgınlıkları, benliğin etrafında şekillenmiş endişeleri bir tarafa bırakın. Bu İlahi musîkinin ritmine kaptırın kendinizi. Kainatla bütünleşmenin, varlığın ifade edildiği teklık olmanın, bir muhteşem melodi ile O’nu ifade etmenin ve yaşamanın hazzını iliklerinize kadar hissedin. İşte ben ve hayat bu an için, bu anı bir ân-ı seyyale yaşamak için var olmalı.